

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و برزنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: دمیتري نفیودوف (DMITRY NEFYODOV)

برگردان: ا. م. شیری

۳۱ اگست ۲۰۲۳

بریکس و موضوع رقابت‌پذیری ارزهای ملی

رویکردهای بانک توسعه جدید برای اعطای وام سرمایه‌گذاری و انگیزه احتمالی آن‌ها

در جریان اجلاس بریکس، موضع بانک توسعه جدید در مورد یکسری مسائل میرم مشخص شد. جالب اینجاست که بانک توسعه جدید در حال حاضر با روبل روسیه یا یوان و روپیه سرمایه‌گذاری نخواهد کرد. در این راستا، اهمیت ارزهای ملی سایر کشورهای بریکس که تبدیل بعدی آن‌ها به ارزهای ذخیره بین‌المللی در چارچوب این گروه را از پیش تعیین می‌کند، افزایش می‌یابد.

به گفته دیلما روسف، رئیس بانک توسعه جدید و رئیس جمهور سابق برازیل، "اعطای وام (برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری در کشورهای بریکس) به راند افریقای جنوبی و رئال برازیل به عنوان بخشی از هدف سیاست کاهش وابستگی به دلار امریکا" برنامه‌ریزی شده است و در ادامه گفت: "... ما انتظار داریم امسال ۸ تا ۱۰ میلیارد دلار وام بدهیم. هدف ما این است که حدود ۳۰٪ از تمام وام‌های اعطائی را با ارزهای ملی پوشش دهیم".

به این ترتیب، تقریباً ۷۰ درصد از وجوه وام بانک توسعه جدید در سال جاری به دلار و یورو تحقق خواهد یافت. این رقم که در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۲۰ از ۸۰ درصد فراتر رفت، به این معنی است که کاهش تدریجی سهم ارزهای غربی در فعالیت‌های بانک توسعه جدید به یک روند باثبات تبدیل می‌شود.

به گفته دیلما روسف، اعطای وام‌ها به رئال برازیل و راند افریقای جنوبی به وام‌گیرندگان کشورهای عضو بریکس "اجازه می‌دهد از ریسک ارز و نوسانات نرخ بهره در ایالات متحده در امان بمانند". در عین حال، این ارزها و سایر ارزهای ملی کشورهای عضو بریکس "یک جایگزین برای دلار نیست، بلکه برای کل نظام مالی تک قطبی است که تاکنون بوده و حالا با چند قطبی جایگزین شده است". روسف در ادامه تصریح کرد: "وام‌های بانک توسعه جدید، خلاف وام‌های صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، بدون نیاز به سیاست خاصی اعطا می‌شوند. زیرا، ما به سیاست هر کشور احترام می‌گذاریم".

به نظر می‌رسد تمرکز بر ریال و راند برای اعطای وام‌های سرمایه‌گذاری به دلیل یکسری عوامل مرتبط با یکدیگر باشد.

اولاً- این ارزها به طور روزافزون در تسویه حساب‌های متقابل در بلوک‌های مربوطه- مرکوسور امریکای جنوبی (۵ کشور) و جامعه اقتصادی- بازار مشترک افریقای جنوبی و شرقی (۱۵ کشور) استفاده می‌شوند. بر اساس اطلاعات موجود، تا اواسط سال ۲۰۲۳، سهم واقعی در تسویه حساب‌های متقابل بین کشورهای مرکوسور به ۴۰ درصد و سهم راند در چنین محاسبات در جامعه افریقای جنوبی و شرقی فوق‌الذکر، به ۷۰ درصد افزایش یافت.

ثانیاً- ساختارهای دولتی زیربند برازیل و افریقای جنوبی اخیراً از تدابیر فعال‌تر برای حمایت از قدرت خرید ارزهای ملی خود که به استفاده گسترده‌تر از آن‌ها در احتیایه‌های منطقه‌ای مذکور کمک می‌کند، استفاده می‌کنند.

ثالثاً- اگرچه بانک توسعه جدید در شانگهای مستقر است، اما ترجیح نمی‌دهد موقعیت یوان چین را در روابط اقتصادی جهانی در قالب بریکس در حد قابل توجهی تقویت کند. تمایل سیاسی برازیل و افریقای جنوبی به "عدم افراط" در استفاده از یوان شاید یکی از آخرین دلایل این ناهمگنی باشد.

در عین حال، بر اساس داده‌های موجود، سهم یوان در تسویه حساب‌های بین‌المللی تا نیمه دوم سال ۲۰۲۳، به ۲.۵۴ درصد، یعنی به حداکثر مقدار این شاخص در یک و نیم سال گذشته افزایش یافته است. یوان در ماه مه سال جاری در رتبه‌بندی رایج‌ترین ارزهای بین‌المللی، در رتبه پنجم قرار گرفت.

در ضمن، در آستانه اجلاس بریکس در افریقای جنوبی، گزارش شد که اداره مالی جمهوری خلق چین در ماه‌های اخیر به فروش گسترده اوراق قرضه دولتی امریکا اقدام کرده است. با توجه به این روند، نویسندگان یادداشت تحلیلی گروه کارسون اظهار اطمینان می‌کنند که چنین فروشی "به هیچ وجه ایالات متحده را تضعیف نمی‌کند، بلکه نشانه دیگر حاکی از مشکلات اقتصاد چین است که پس از لغو همه محدودیت‌های ناشی از شیوع ویروس کرونا در پایان سال ۲۰۲۲، نمی‌تواند بهبود یابد".

گروه کارسون معتقد است که بیجینگ بدهی‌های دولت امریکا را برای حمایت از یوان، که "به تضعیف خود در مقابل دلار امریکا ادامه می‌دهد"، به طور گسترده می‌فروشد. زیرا، چین برای افزایش صادرات، نرخ مبادله یوان در برابر دلار را "همیشه به طور مصنوعی" حفظ کرده و این کار را با خرید اوراق قرضه دولتی امریکا انجام داده است. اما اکنون بیجینگ متوجه شده است که یوان ضعیف بیشتر از آن که سودی داشته باشد به اقتصاد چین آسیب می‌زند. یک سال و نیم پیش، در ابتدای سال ۲۰۲۲، نرخ دلار حدود ۶.۳ یوان و تا پایان ماه اگست سال جاری به ۷.۲۸ یوان رسید. این، یعنی واحد پول چین در طول یک سال و نیم، تقریباً ۱۶٪ ضعیف شده است. به عقیده برخی از تحلیلگران، این روند واقعی نیست و بزودی کاهش خواهد یافت. ظاهراً به همین دلیل است که مؤسسه اعتباری زیرمجموعه بریکس هنوز ترجیح می‌دهد روی وام‌های یوان ریسک نکند.

در حالی که دلار امریکا با سهم ۴۲.۶ درصدی در رتبه‌بندی محبوب‌ترین ارزها برای تسویه حساب‌های بین‌المللی پیش‌تاز است، یورو هنوز در مکان دوم قرار دارد و سهم ۳۱.۷ درصدی آن تقریباً تغییر نیافته است. پوند انگلیس جایگاه سوم را احراز کرده و سهم آن از ۶.۵۸ به ۶.۴۷ و بین‌جاپان که در جایگاه چهارم قرار دارد، سهم آن نیز از ۳.۵۱ درصد به ۳.۱۱ درصد کاهش یافته است.

در رابطه با روپیه هند، لازم به ذکر است که ارزش آن در برابر سایر ارزها از بیش از یک ماه پیش به طور مرتب کاهش می‌یابد. ریتیش بوساری، معاون مدیر کل خزانه‌داری بانک هند جنوبی، اخیراً گفت که بانک ذخیره هند "به دنبال مهار نوسانات و تزلزل یک طرفه روپیه است" و افزود که تأثیر فعال بانک ذخیره هند در نرخ بازار ارز ملی "از کاهش بیشتر روپیه جلوگیری می‌کند". در عین حال، بوساری اظهار داشت: "روپیه، در درجه اول به دلیل نوسانات نرخ دلار امریکا، مانند اغلب ارزهای آسیایی، به کاهش ارزش تمایل دارد".

گاورا سن گوپتا، کارشناس "IDFC FIRST Bank Ltd" به سهم خود، بر حساسیت روپیه به "فشار نزولی بیشتر به دلیل تفاوت‌های تاریخی نرخ پائین بهره بین روپیه و دلار امریکا" تأکید می‌کند. لین جینگ لئونگ، تحلیلگر ارشد "Columbia Threadneedle Investments" از امریکا نیز مطمئن است که بانک ذخیره هند "به اقدامات مداخله‌گرانه خود ادامه خواهد داد و برای جلوگیری از سقوط بیشتر ارزش روپیه، نوسانات آن را در سطح ثابت حفظ خواهد کرد".

این نیز به ما اجازه می‌دهد دلایل حمایت بانک توسعه جدید از ارزهای برازیل و افریقای جنوبی نه از ارزهای چین و هند در اعطای وام‌های سرمایه‌گذاری بریکس را درک کنیم. همین دلایل می‌تواند نگرش محتاطانه نسبت به روبل روسیه را که دلیل اصلی کاهش شدید ارزش آن، به گفته تحلیلگران روسیه و خارجی طبق نظرسنجی فوربس در جولای تا اوایل اگست، ناشی از تراز تجاری، یعنی از کاهش درآمدهای صادراتی و رشد واردات است، توضیح دهد. الکساندر ژویف، تحلیلگر شرکت مدیریت "آلفا کاپیتال"، خاطرنشان می‌کند که در متن این، "عدم تعادل بین تقاضای بالا برای ارز و عرضه کم آن حفظ می‌شود". بانک مرکزی روسیه نیز همین مجموعه دلایل را به عنوان دلیل اصلی فشار بر روبل در ماه‌های مه-جولای سال جاری تصدیق کرد.

الکساندر ایزاکوف، کارشناس اقتصادی بلومبرگ، توضیح می‌دهد که دلایل کاهش ارزش روبل "همان است که پیشتر بود". "این، ناشی از افزایش واردات و به ویژه، خروج سرمایه به دلیل تحریم‌های غرب است" که به نظر او، "با نرخ کلیدی و سیاست بودجه‌ای بیش از حد نرم"، تحریک می‌شود. اگرچه قیمت جهانی نفت رو به افزایش است و به عنوان یک عامل کلیدی بر نرخ روبل تأثیر می‌گذارد، اما این امر "به دلیل حجم فزاینده صادرات و رشد واردات با ارز، به افزایش عرضه ارز در بازار منتهی نمی‌شود".

به نظر می‌رسد تقویت قدرت خرید روبل با اقدامات تشویقی در سیاست اقتصادی خارجی و بازار ارز داخلی، می‌تواند "پیوستن" پول روسیه به رنال و راند را که بانک توسعه جدید با آن‌ها به پروژه‌های امیدبخش وام می‌دهد، امکان‌پذیر سازد.

منبع: [وبگاه بنیاد فرهنگ راهبردی](#)

۷ شهریور- سنبله ۱۴۰۲